

Øystein Stette
(red.)

Ny mobbelov for barnehager

Psykososialt barnehagemiljø

FAGBOKFORLAGET

Øystein Stette
(red.)

Ny mobbelov for barnehager

Psykososialt barnehagemiljø

01.01.2021

FAGBOKFORLAGET

Forord

Nytt kapittel VIII i barnehageloven innfører strengere og tydeligere regler som skal sikre at alle barn har det trygt og godt i barnehagen. Disse bestemmelsene gjelder fra 01.01.2021.

«Barnehagene får ny mobbelov», sa kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby da lovproposisjonen ble kunngjort.

«Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering» heter det i ny § 41. Det å markedsføre dette som en «mobbelov» er etter min vurdering altfor smalt. Nytt kapittel VIII i barnehageloven er bestemmelser som skal sikre alle barn et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, ikke bare mot mobbing.

I «mobbedebatten» i både barnehager og skoler kan en se en tendens til at mobbebegrepet brukes som et overordnet begrep for alle former for krenkelser. I det nye kapittel VIII er det krenkelser som er det overordnende begrepet, hvor mobbing er én form for krenkelse.

Barneombudet refererer til forskning som viser at mellom åtte og tolv prosent av barnehagebarna opplever mobbing i form av utestenging, plaging og liknende.

Endringene i barnehageloven krever at barnehagene jobber systematisk for å forebygge mobbing og annen krenkende oppførsel, og at de skaper et godt miljø der barna trives. Rammepåbudet stiller allerede krav om dette, men nå er disse forpliktelsene utdypet og tatt inn i barnehageloven.

Ny § 9 i barnehageloven stiller krav om at barnehagene skal ha internkontroll for blant annet å sikre et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Kommunen er barnehagemyndighet og skal påse at barnehagene følger regelverket gjennom godkjenning, veiledning og tilsyn.

De nye bestemmelsene om psykososialt barnehagemiljø stiller klare krav til de ansatte. Bestemmelsene i kapittel VIII forutsetter at de ansatte har oppdatert og tilstrekkelig kompetanse om regelverket, barnehagemiljø og arbeid mot mobbing og andre krenkelser.

I dette heftet er det tatt med utvalgte deler av lovproposisjonen (Prop. 96 L (2019–2020)) for å gi nærmere forklaring til de nye lovparagrafene.

Hva som i praksis er krenkelser i barnehagen, er ikke grundig omtalt i forarbeidet til kapittel VIII. Derfor er det i del 8 tatt med et utvalg av artikler som omtaler krenkelser i barnehagen.

Det er viktig at både alle ansatte i barnehagene, foreldrene og barna blir godt informert om de nye bestemmelsene i barnehageloven.

Utvalg av tekst i dette heftet står for redaktørens ansvar.

Oslo 01.10.2020

Øystein Stette

Redaktør

Innhold

Del 1

Barnehageloven kapittel VIII Psykososialt barnehagemiljø 6

Kapittel VIII Psykososialt barnehagemiljø 8

Del 2

En aktivitetsplikt som skal sikre at barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø 18

En aktivitetsplikt som skal sikre at barn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø 19

En aktivitetsplikt med fire delplikter 22

1. Plikt til å følge med 22
2. Plikt til å melde fra 23
3. Plikt til å undersøke 24
4. Plikt til å sette inn egnede tiltak 26

Hvem omfattes av aktivitetsplikten? 27

Når er barnehagens aktivitetsplikt oppfylt? 28

Krav til å dokumentere barnehagens aktivitet 29

Barnehagen har et skjerpet ansvar for «sårbare barn» 30

Skjerpet aktivitetsplikt når ansatte krenker barn 31

Behandling av personopplysninger 32

Del 3

Barnets beste 34

Barnets beste 35

Del 4

Internkontroll og kommunen som barnehagemyndighet 38

Internkontroll – ny § 9 39

Kommunen som barnehagemyndighet – ny § 11 41

Del 5

Saksbehandlingsregler i saker om psykososialt barnehagemiljø 44

Saksbehandlingsregler i saker om psykososialt barnehagemiljø 45

Barnekonvensjonen 45

Barnekonvensjonen i saksbehandlingen 46

Forvaltningsloven 48

Legalitetsprinsippet 51

Kontradiksjonsprinsippet 51

Personvern 52

Del 6**Når en som arbeider i barnehagen krenker barn 54**

Når en som arbeider i barnehagen krenker et barn	55
En som arbeider i barnehagen – hvem er det?	56
Varslingsplikten i § 43	56
Styrer skal saksbehandle alle meldinger	57
«Grunnmuren» i saksbehandlingen	57
Utfordringer i saker om krenkelser	59
Partsbegrepet i saker om krenkelser	60
Styrer som får melding	62
Andre utfordringer i § 43-saker	63
Forebyggende arbeid	64

Del 7**Om opplæringsloven kapittel 9 A 66**

Opplæringsloven kapittel 9 A Elevane sitt skolemiljø	67
Noen erfaringer fra skolen med kapittel 9 A i opplæringsloven	70
Evalueringen av kapittel 9 A i opplæringsloven	72

Del 8**Artikler om krenkelser i barnehagen 76**

Skjer det mobbing i barnehagen?	78
Hva er mobbing i barnehagen?	80
Når de som skal avdekke krenkelser mot barn, selv er de som krenker	83
«Mobbing er ganske vanlig blant barnehagebarn, og barn finner unnskyldninger til å ekskludere»	85

Del 9**Nyttige nettsider og litteratur 90**

Nyttige nettsider og litteratur	91
---------------------------------	----